

KONKRÉTNÍ ČINNOSTI SESTER – ED. V IP

VYHLÁŠKA Č. 391/2017 SB. VYHLÁŠKA, KTEROU SE MĚNÍ VYHLÁŠKA Č. 55/2011 SB., O ČINNOSTECH ZDRAVOTNICKÝCH PRACOVNÍKŮ A JINÝCH ODBORNÝCH PRACOVNÍKŮ, VE ZNĚNÍ VYHLÁŠKY Č. 2/2016 SB.

g) motivuje a edukuje jednotlivce, rodiny a skupiny osob k přijetí zdravého životního stylu a k péči o sebe⁴¹

h) podílí se na zajištění zapracování nově nastupujících zdravotnických pracovníků,

Pacient:

- hodnotí P/K schopnosti
- dg. P/K problém, kt. je nutno edukací napravit
- poskytuje adekvátní informace
- zlepšuje P/K znalosti a dovednosti
- demonstruje konkrétní způsoby pro dosažení cílu
- průběžně hodnotí pokroky, kt. P/K dosahuje
- vyžaduje zpětnou vazbu

Rodina:

- potřeba, schopnost, ochota

Zaměstnanec v AP, stážisti
celoživotní vzdělávání:

PŘEDPOKLADY EDUKÁTORA

Počínání více **proaktivní** (schopnost předvídat a předcházet problémům)
než **reaktivní** (pouze reagovat na problémy).

- teoretické znalosti
- praktické dovednosti
- kritické myšlení (schopnost posuzovat, předvídat a hodnotit stav pacientů v co nejkratší době → poskytovat efektivní a koordinovanou pomoc)
- zkušenosti
- komunikační schopnosti (verbální i neverbální)
- motivace, získání P/K pro spolupráci, důvěra
- ochota P/K pomoci, zájem o P/K
- schopnosti poradce a vlastnost předávat informace – Pg. vlohy (▲ dávkování info)
- osobnostní předpoklady – odpovědnost, empatie, vlídné jednání, trpělivost

ZÁSADY ED. NA PRACOVÍŠTÍCH IP

- Individuální, holistický přístup
- Empatie, takt, trpělivost
- Adekvátnost aktuálnímu zdrav. stavu P/K
- Délku, čas a typ poskytovaných info řídit dle zdr. stavu a potřeby P/K
- Optimální prostředí
- Vhodné didaktické metody/strategie Ed.

BARIÉRY - BRZDÍ/ZNESNADŇUJÍ ED.

ZDR. SYSTÉM

ZP

- podceňování významu Ed.
- neefektivní/neproduktivní K.
- osobnostní předpoklady ZP
- nedostatečné vědomosti
- nedostatečná příprava/čas
- absence empatie, lidskosti
- ignorace P/K potřeb
- neschopnost týmové spolupráce
- nevhodné prostředí (ztráta soukromí, důstojnosti, sebekontroly, soc. izolace)

Ed. - nekoncepční, neadekvátní, roztříštěná

P/K

- stres/bolest v akut/chron. stadiu nemoci
- charakter nemoci (úraz, polytrauma, Alzheimer..), poruchy smyslového vnímání
- fáze prožívání nemoci
- maladaptace na nemoc
- emoce, strach/obava/nejistota z budoucnosti/ prognóza nemoci
- věk
- celkový stav organismu
- osobnost
- etnokulturní/jazykové bariéry

Ed. - nedostatečná motivace

- popření potřeby Ed.

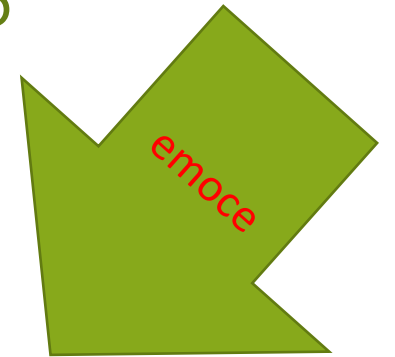
- neschopnost nést odpovědnost

JOINT COMMISSION ON ACCREDITATION OF HEALTHCARE ORGANIZATIONS (JCAHO)

v rámci akreditačních standardů zařadila do edukace pacientů a jejich blízkých, s modifikacemi podle zdravotního stavu pacienta, oblasti:

- **bezpečné užívání léků,**
- **bezpečné používání zdravotnických prostředků,**
- **informace o možných interakcích mezi léky a potravou,**
- **výživová doporučení,**
- **informace o rehabilitačních postupech.**

ČÁSTI EDUKAČNÍHO/KOMUNIKAČNÍHO PROCESU V PNP VÝJEZD – PROSTŘEDÍ

DOMÁCÍ PROSTŘEDÍ

- pro záchranáře cizí prostředí
- přítomni blízcí, návštěva

V TERÉNU

- cizí, otevřené prostředí, ještě nevíme, jak to vypadá na místě
- nahodilé osoby – účastníci, svědci
- blízcí – na místě události, přivolání k události

BĚHEM TRANSPORTU již jistota známého zázemí záchranářů situace se mění (**komunikace/edukace = pokyny zaměřeno na popis, co se děje, kam jedeme, bezpečnostní zásady převozu dítěte, doprovodu, komunikace s centrálou..**)

VYSVĚTLOVÁNÍ

KOMUNIKACE VE ZDRAVOTNICKÉM ZAŘÍZENÍ – předání do péče personálu nemocnice, rozloučit se (pozdrav, pochvala dítěte, poděkování za spolupráci, podpora) **edukace = pokyny co se bude dít a co se od P/K doprovodu očekává**

individuální/skupinová forma Ed., rozhovor

PŘÍJEM NA ODDĚLENÍ

- Standardní průběh – VF a monitoring, invazivní vstupy, medikace, oše. intervence, ...

Edukace = forma pokynů v akutní fázi v rámci komunikace, většinou kognitivní cíle VYSVĚTLOVÁNÍ

- P/K a rodina - předání informací co se děje a bude dít, co ne/smí dělat, bariérové oše. techniky, příprava na vyšetření, OP, invazivní zákrok, dialýza ...
- v akutní f. – přizpůsobené info pro „přežití“, po odeznění akutní f. prohloubení info k zabránění opakování, získání potřebných dovedností
- organizační činnosti – „domácí/organ.“ řád, průvodce P/K, signal. zařízení, cennosti, svršky, informované souhlasy (k výkonu, anestezii) ...
- dokumentace
- Forma - individuální, metoda – rozhovor, vysvětlování

emoce

Zaměstnanec v AP - edukace

- kognitivní
- psychomotorický
- afektivní

Oše. Dg. které jsou nejčastějším podnětem k edukaci P/K jsou deficit v oblasti:

- saturace základních potřeb
- adaptace na změněnou situaci (nemoc, změněný obraz těla, omezení v životě, nesoběstačnost, dočasné/trvalé omezení některých funkcí/činností ...)
- schopnost postarat se o sebe

Prioritní oblasti v edukaci - nácvik zručností pro zachování života a existence

- schopnost rozpoznat zdravotné potíže a problémy
- učinit správné rozhodnutí pro upevnění zdraví

Nemcová, J a Hlinková E., 2010, s. 150

HOSPITALIZACE PACIENTA - PRŮBĚH

- Ed. přizpůsobená aktuálním zdr. stavu (de/stabilizace stavu P/K, Dg. s prognóza – zapojení rodiny do péče a Ed. rodiny)

Plánovaná ed.:

formy:

- individuální u P/K,
- skupinová do ed. zahrnuta rodina – cíle kognitivní, psychomotorické, afektivní

metody:

- rozhovor, vysvětlování, demonstrace výkonu

Didaktické prostředky:

pomůcky pro konkrétní výkon, letáčky a brožury

Edukátor: lékař, NLZP, fyzioterapeut, nutriční Th, stoma sestra...

Zaměstnanec v AP - edukace

- kognitivní
- psychomotorický
- afektivní

PŘEKLAD P/K

Z JIP NA INTERMEDIÁLNÍ, STANDARDNÍ ODD.

- P/K musí ovládat základní dovednosti, kt. bude potřebovat (manažment bolesti, RHB – dechová gymn., pohybový režim, omezení v souvislosti se zdr. stavem ...)
- Přetrvává individuální a skupinová forma Ed., nejčastější metoda rozhovor, vysvětlování + doplňkový materiál ve psané podobě, potřebné pomůcky...
- Cíle Ed.- kognitivní, psychomotorické, afektivní

JINÉ ZZ

- v překladové zprávě i informace ohledem edukace!
- Závěrečné zhodnocení – čeho bylo dosaženo (splnění cílů), co je potřeba doplnit, bariéry

PROPUŠTĚNÍ

- P/K musí disponovat info., kt. přispívají ke stabilizaci zdr. stavu

Oblasti:

- Péče o ránu
- Invazivní vstup – A-V shunt, PICC, porty, PMK, stomie ...
- Medikace
- Čeho si u zdr. stavu všímat – subfebrilie, febris, bolesti, otoky, zarudnutí, nefunkčnost ... - informace sdělovat již v průběhu hospitalizace
- Kontrola po propuštění
- Verbální sdělení, ověření nabitých dovedností v průběhu hospitalizace, vybavení pomůckami, letáky, brožury, sepsané rady, svépomocné skupiny, konkrétní osoby (pokud nastane akutní problém)

LITERATURA:

- Bastable S., *Essential of patient Education*, Jones & Bartlett Learning, 2005, s. 502 ISBN-13: 978-0763748425
- Juřeníková, P., *Zásady edukace v ošetrovateľskej praxi* Praha: Grada, 2010, s. 80 ISBN 978-80-247-2171-2
- Magurová D., Majerníková Ľ. *Edukácia a edukačný proces v ošetrovateľstve*, Martin: Osveta, 2009, s. 155 ISBN 978-80-8063-326-4
- Nemcová J., Hlinková E. *Moderná edukácia v ošetrovateľstve*, Martin. Osveta, 2010, s. 259 ISBN 978-80-8063-321-9
- Petlák, E., *Všeobecná didaktika*, Bratislava: Iris, 2004, s. 270 ISBN 8089018645

LITERATURA:

- Průcha Jan *Pedagogická encyklopedie*, Praha: Portál, 2009, s. 936 ISBN 978-80-7367-546-2.
- Průcha, J. *Moderní pedagogika*, 5. aktualiz. a doplněné vydání, Praha: Portál, 2013 ISBN 978-80-262-0456-5.
- Raudenská J, Javůrková A. *Lékařská psychologie ve zdravotnictví*, Praha: Grada, 2011, s. 304 ISBN 978-80-247-2223-8.
- Závodná V. *Pedagogika v ošetrovatel'stve*, Martin: Osveta, 2005, s. 117
ISBN 808063193X
- NANDA International *Ošetrovatelské diagnózy: definice a klasifikace 2015-2017*, 10. vydání Ed. Herdman, H et Kamitsuru, S, Praha: Grada, s. 439
ISBN 978-80-247-5412-3.